

2012 Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 29, s.75-84

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI KAZANIMLARI İLE İLKÖĞRETİM
TÜRKÇE 1 DERSİ KAZANIMLARININ AŞAMALILIK İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ***

Yücel GELİŞLİ¹
Özgün UYANIK²

ÖZET

Bu çalışmada; 36-72 aylık çocukların eğitimini kapsayan Okul Öncesi Eğitim Programı'nın dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımları arasındaki aşamalılık ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Çalışmanın sonucunda; 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımların İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programına hazırlık niteliği taşımakta olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Programları, Okul Öncesi Eğitim Programı, İlköğretim Türkçe Programı

**AN INVESTIGATION OF THE PROGRESSIVE RELATIONSHIP BETWEEN
THE OBJECTIVES OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION CURRICULUM AND
THE OBJECTIVES OF TURKISH 1 LESSON AT ELEMENTARY LEVEL**

ABSTRACT

This study aims to determine the possible relationship between the objectives of Elementary Level Turkish 1 lesson and the objectives of Early Childhood Education Curriculum for 36-72 Month Old Children in terms of its language and cognitive domains together with the psychomotor domain associated with early writing skills. The study adopted a descriptive survey design. In the end of the study, the objectives of Early Childhood Education Curriculum for 36-72 Month Old Children in terms of its language and cognitive domains together with the psychomotor domain associated with early writing skills were found out to be identified as a preparatory process for Elementary Level Turkish 1 lesson.

Keywords: Curriculum, Early Childhood Curriculum, Elementary Level Turkish Curriculum.

* Bu çalışma, 5-8 Ekim 2011 tarihleri arasında Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde gerçekleştirilen I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi'nde sunulmuştur.

¹ Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim ABD., gelisli@gazi.edu.tr

² Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD, ozgunuyanik@hotmail.com

1. GİRİŞ

Eğitim programları, çocuk ve gençlerde eğitim sisteminin genel amaçları doğrultusunda istenen davranış değişimlerini oluşturmak üzere bilim ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak sürekli geliştirilir.

Türkiye ve Dünya’da ortaya çıkan değişime uyum sağlayacak ve değişimi gerçekleştirecek insanı yetiştirme konusunda geleneksel eğitim programları yetersiz kalmıştır. Eğitim programlarının uygulama sonuçlarından elde edilen öğretmen, toplum ve sektör dönütleri mevcut programların ihtiyaçları gidermede yetersiz kaldığını göstermektedir (Yıldırım, 2006: 262; Çaycı, 2010: 166). Bu ihtiyaçlar doğrultusunda 2003 yılından itibaren Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Türkiye’de ilk ve orta öğretim programları yeniden geliştirilmiştir. Bu doğrultuda Okul Öncesi Eğitim Programı 2006 yılında 36-72 aylık çocukları kapsayacak şekilde geliştirilmiştir (MEB, 2006a: 7), ilköğretim programını geliştirme çalışmaları ise 2004-2005 öğretim yılında başlatılmış ve yeni geliştirilen program 2005-2006 öğretim yılından itibaren de ülke genelinde uygulamaya konulmuştur (MEB, 2006b: 2).

Yapılandırmacı, çoklu zeka gibi çağdaş yaklaşımların vurgularına tutarlı olarak geliştirilen ve çocuğu merkeze alan 36-72 aylık çocuklar için hazırlanan 2006 Okul Öncesi Eğitim Programı gelişimsel, sarmal ve bütüncüdür. Programda, ilköğretim programında benimsenen, problem çözme, iletişim, araştırma, karar verme, girişimcilik, çevre bilinci ve çevredeki kaynakları etkili kullanma, bilinçli tüketici olma, planlama ve üretim, yaratıcı düşünme, kendini tanıma ve kişisel gelişimini izleme, duygu yönetimi, sorumluluk alma, işbirliği ve takım çalışması, liderlik, farklılıklara saygı, bilgi teknolojilerini kullanma, Türkçeyi doğru ve güzel kullanma ve etik davranma becerilerinin tamamı temel alınmıştır. Çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal-duygusal yönden gelişmesini ve iyi alışkanlar kazanmasını sağlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak ve Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak programın önemli amaçlarından birisi de çocukları ilköğretime hazırlamaktır. Öğretim sürecinde çocukların planlamalar, düzenlemeler, sorgulamalar, araştırmalar yapmaları ve üretmeleri sağlanması amacıyla öğretmenler rehber rolündedir (MEB, 2006a: 11).

İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı, bilim ve teknolojiye gelişmelerin eğitim bilimlerine yansımaları, eğitimde kalite ve eşitliğin artırılması, ekonomiye ve demokrasiye duyarlılığın sağlanması, bireysel ve ulusal değerlerin küresel değerler içinde geliştirilmesi ve sekiz yıllık temel eğitim içinde program bütünlüğünün oluşması gereksinimi ile 2004 yılında geliştirilmiştir. Program, yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zeka, öğrenci merkezli eğitim, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlı öğretim, tematik yaklaşım gibi yeni çağdaş öğrenme yaklaşımları temel alınarak hazırlanmıştır. Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanan, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, bilgiyi kullanabilen, üretebilen, girişimci, kişisel ve sosyal değerlere önem veren bireyler yetiştirilmesi programda amaçlanmaktadır. Öğretim sürecinde öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirilmesi, gelişim düzeylerinin dikkate alınması, etkili iletişim kurmalarının sağlanması, anlam kurma, uygulama ve değerlendirme yapmalarının sağlanması ön plana çıkarılmıştır. Bu durum Türkçe öğretiminde dil becerileriyle birlikte zihinsel becerilerin de geliştirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda öğrencilerin, sadece dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin geliştirilmesi değil, aynı zamanda düşünme,

anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel becerilerinin geliştirilmesi de amaçlanmıştır. Bunlara dayalı olarak eğitim-öğretim sürecinde öğretmenin klasik rolü değişmiş, öğrenci merkeziliğini temele alan öğretmenin rehberlik rolü ön plana çıkarılmıştır (MEB, 2009: 3).

İlköğretim programlarındaki gelişmelere bağlı olarak gelişimsel ve sarmal yaklaşıma göre hazırlanmış olan okul öncesi eğitim programının temel amaçlarından bir tanesi çocukları ilköğretime hazırlamak olarak açıklanmıştır. Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanımların okul öncesi eğitim süresince çocuklara kazandırılması sonucunda çocukların ilköğretime hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması amaçlanmıştır ve bu şekilde okul öncesi eğitim kurumlarına bir köprü görevi verilmiştir. Bu durum Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanımların ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımlarının aşamalılık ilişkisi içerisinde çocukların dil ve okuma-yazma becerilerini geliştirmesini sağlayabilmektedir.

2. AMAÇ

Okul Öncesi Eğitim Programı'nın dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar, İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımlarına hazırlık niteliği taşımaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada; 36-72 aylık çocukların eğitimini kapsayan Okul Öncesi Eğitim Programı'nın dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımları arasındaki aşamalılık ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Bu araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımları arasındaki aşamalılık ilişkisi metin analizi yöntemi ile karşılaştırmalı olarak incelenerek, kazanımlar arasındaki aşamalılık ilişkisi ortaya konmuştur.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde sırasıyla Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar içerisinde yer alan dinleme, konuşma, okuma-yazmaya hazırlık, görsel okuma kazanımları ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımları arasında yer alan dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu kazanımları arasındaki aşamalılık ilişkisi incelenmiştir.

Çizelge 1. Okul Öncesi Eğitim Programı ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'nda Yer Alan Dinleme Becerilerini Destekleyen Kazanımlar

<i>Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımları</i>	<i>İlköğretim Türkçe 1 Dersi Kazanımları</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Sesin kaynağını söyler, • Sesin geldiği yönü belirler, • Sesin özelliğini söyler, • Verilen sese benzer sesler çıkarır, • Dinlerken konuşurken göz teması kurar, • Dinlediklerini başkalarına anlatır, • Dinlediklerine ilişkin sorular sorar, • Dinlediklerine ilişkin sorulara cevap verir, • Dinlediklerini özetler, • Dinlediklerini, resim, müzik, drama, şiir, öykü, vb. yollarla sergiler, • Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinlemek için hazırlık yapar, • Dikkatini dinlediğine yoğunlaştırır, • Duyduğu sesleri ayırt eder, • Dinlediklerinde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin, ve kim sorularına cevap arar, • Dinlediklerini başkalarıyla paylaşır • Dinledikleri konulara ilişkin sorular sorar ve sorulara cevap verir.

Çizelge 1'de dinleme becerilerini destekleyen kazanımlar kapsamında Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içerisinde; sesin kaynağını söyler, sesin geldiği yönü belirler, sesin özelliğini söyler, verilen sese benzer sesler çıkarır, dinlerken konuşurken göz teması kurar, dinlediklerini başkalarına anlatır, dinlediklerine ilişkin sorular sorar, dinlediklerine ilişkin sorulara cevap verir, dinlediklerini özetler, dinlediklerini, resim, müzik, drama, şiir, öykü, vb. yollarla sergiler, dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder kazanımları yer almaktadır (MEB, 2006a: 28-29). Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile aynı veya aşamalı ilişkisi bulunan İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme kazanımları içerisinde ise, dinlemek için hazırlık yapar, dikkatini dinlediğine yoğunlaştırır, duyduğu sesleri ayırt eder, dinlediklerinde ne, nerede, ne zaman, nasıl, niçin ve kim sorularına cevap arar, dinlediklerini başkalarıyla paylaşır, dinledikleri konulara ilişkin sorular sorar ve sorulara cevap verir kazanımları bulunmaktadır (MEB, 2009: 24-25). Bu doğrultuda, Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içerisinde yer alan, dinlediklerini başkalarına anlatır, dinlediklerine ilişkin sorular sorar, dinlediklerine ilişkin sorulara cevap verir kazanımlarının doğrudan doğruya İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme kazanımlarında yer alan dinlediklerini başkalarıyla paylaşır, dinledikleri konulara ilişkin sorular sorar ve sorulara cevap verir kazanımları ile birebir aynı olduğu belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içerisinde yer alan, sesin kaynağını söyler, sesin geldiği yönü belirler, sesin özelliğini söyler, verilen sese benzer sesler çıkarır, dinlerken konuşurken göz teması kurar, dinlediklerini özetler, dinlediklerini, resim, müzik, drama, şiir, öykü, vb. yollarla sergiler, dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder kazanımlarının ise İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme alanı kazanımlarına hazırlık niteliği taşıdığı tespit edilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme alanı kazanımlarının çocukların dinleme ile ilgili zihinsel hazırlık yapma, dikkatini dinlediğine yoğunlaştırma, dinleme amacını belirleme, dinlediklerini anlama, yorumlama, sebep-sonuç ilişkisi kurma, çıkarım yapma, arkadaşlarıyla paylaşma, değerlendirme gibi becerileri geliştirmeye dönük olduğu görülmektedir. Bu nedenle Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içinde yer alan dinleme

kazanımlarının ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme kazanımlarının aşamalılık ilişkisi içerisinde çocukların dinleme becerisini daha üst düzeye çıkarmayı amaçladığı belirlenmiştir.

Çizelge 2. Okul Öncesi Eğitim Programı ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'nda Yer Alan Konuşma Becerilerini Destekleyen Kazanımlar

<i>Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımları</i>	<i>İlköğretim Türkçe 1 Dersi Kazanımları</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Nefesini doğru kullanır, • Kelimeleri doğru telaffuz eder, • Konuşurken sesinin tonunu işitilebilir biçimde ayarlar, • Konuşurken sesinin hızını ayarlar, • Konuşmalarında söz dizimi kurallarını doğru olarak kullanır, • Konuşmalarında temel dil bilgisi kurallarına uygun konuşur, • Dinlerken/konuşurken göz teması kurar, • Sohbeta katılır, • Belli bir konuda konuşmayı başlatır, • Belli bir konuda konuşmayı sürdürür, • Duygu düşünce ve hayallerini söyler, • Üstlendiği role uygun konuşur, • Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır, • Kendisi ile ilgili bilgileri açıklar, • Aile bireyleri ile ilgili bilgileri açıklar, • Adresini ve telefon numarasını söyler, • Olayları oluş sırasına göre söyler. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dinleyicilerle göz teması kurar, • İşitilebilir bir ses tonuyla konuşur, • Kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun olarak kullanır, • Kelimeleri doğru telaffuz eder, • Konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatır, • Akıcı konuşur, • Yeni öğrendiği kelimeleri konuşmalarında kullanır, • Duygu düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder, • Konuşması, konuşma içeriği ve konuşma ortamı hakkında düşünce belirtir, • Kendisini, ailesini ve çevresini tanıtır, • Üstlendiği role uygun konuşur.

Çizelge 2' ye göre konuşma becerilerini destekleyen kazanımlar kapsamında Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanları içerisinde; nefesini doğru kullanır, kelimeleri doğru telaffuz eder, konuşurken sesinin tonunu işitilebilir biçimde ayarlar, konuşurken sesinin hızını ayarlar, konuşmalarında söz dizimi kurallarını doğru olarak kullanır, konuşmalarında temel dil bilgisi kurallarına uygun konuşur, dinlerken/konuşurken göz teması kurar, sohbeta katılır, belli bir konuda konuşmayı başlatır, belli bir konuda konuşmayı sürdürür, duygu düşünce ve hayallerini söyler, üstlendiği role uygun konuşur, yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır, kendisi ile ilgili bilgileri açıklar, aile bireyleri ile ilgili bilgileri açıklar, adresini ve telefon numarasını söyler, olayları oluş sırasına göre söyler kazanımları yer almaktadır (MEB, 2006a: 28-29-32). Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile aynı veya aşamalılık ilişkisi bulunan İlköğretim Türkçe 1 Dersi konuşma kazanımları içerisinde ise, dinleyicilerle göz teması kurar, işitilebilir bir ses tonuyla konuşur, kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun olarak kullanır, kelimeleri doğru telaffuz eder, konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatır, akıcı konuşur, yeni öğrendiği kelimeleri konuşmalarında kullanır, duygu düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder, konuşması, konuşma içeriği ve konuşma ortamı hakkında düşünce belirtir, kendisini,

ailesini ve çevresini tanıtır, üstlendiği role uygun konuşur kazanımları bulunmaktadır (MEB, 2009: 27-29). Bu doğrultuda, Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanları içerisinde yer alan, dinlerken/konuşurken göz teması kurar, konuşurken sesinin tonunu işitilebilir biçimde ayarlar, kelimeleri doğru telaffuz eder, duygu düşünce ve hayallerini söyler, üstlendiği role uygun konuşur, olayları oluş sırasına göre söyler kazanımlarının doğrudan doğruya İlköğretim Türkçe 1 Dersi dinleme kazanımlarında yer alan dinleyicilerle göz teması kurar, işitilebilir bir ses tonuyla konuşur, kelimeleri doğru telaffuz eder, duygu düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder, üstlendiği role uygun konuşur, konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatır, kazanımları ile aynı olduğu tespit edilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanları içerisinde yer alan, nefesini doğru kullanır, konuşurken sesinin hızını ayarlar, konuşmalarında söz dizimini kurallarını doğru olarak kullanır, konuşmalarında temel dil bilgisi kurallarına uygun konuşur, sohbet katılır, belli bir konuda konuşmayı başlatır, belli bir konuda konuşmayı sürdürür, yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır, kendisi ile ilgili bilgileri açıklar, aile bireyleri ile ilgili bilgileri açıklar, adresini ve telefon numarasını söyler kazanımlarının ise İlköğretim Türkçe 1 Dersi konuşma alanı kazanımlarına hazırlık niteliği taşıdığı belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi konuşma alanı kazanımlarının çocukların dili planlı, doğru ve akıcı kullanmaları, düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde sunma, farklı düşünmeye yönlendiren ifadeler kullanma, karşılaştırmalar yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, değerlendirme, özetleme, sözcükleri doğru telaffuz etme, vurgu ve tonlamalar kullanma gibi becerileri geliştirmeye dönük olduğu görülmektedir. Bu nedenle Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içinde yer alan konuşma kazanımlarının ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi konuşma kazanımlarının aşamalılık ilişkisi içerisinde çocukların konuşma becerisini zenginleştirmeyi amaçladığı belirlenmiştir.

Çizelge 3. Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Okuma Yazmaya Hazırlık ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'nda Yer Alan Okuma Yazma Becerilerini Destekleyen Kazanımlar

<i>Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımları</i>	<i>İlköğretim Türkçe 1 Dersi Kazanımları</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Verilen sese benzer sesler çıkarır, • Zıt anlamlı sözcüklere örnek verir, • Yeni sözcüklerin anlamlarını sorar, • Verilen sözcüğün anlamını açıklar, • Sözcüklerin başlangıç seslerini söyler, • Aynı sesle başlayan sözcükler söyler, • Kafiyeli sözcükler söyler, • Görsel materyallerle ilgili sorular sorar, • Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, • Görsel materyalleri açıklar, • Gösterilen sembolün anlamını söyler, • Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir, • 10 içindeki rakamları okur, 	<ul style="list-style-type: none"> • Görsellerden yararlanarak metnin içeriğini tahmin eder, • Okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır, • Görsellerden yararlanarak söz varlığını geliştirir, • Bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır, • Seslerden heceler hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak okur, • Yazmak için hazırlık yapar, • Bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazar, • Matematiksel ifadeleri doğru yazar.

Çizelge 3'ün Devamı

- 10 içindeki rakamları modele bakarak yazar,
- Bir bütünün parçalarını söyler,
- İki yarımı birleştirerek bütün elde eder,
- Zamanla ilgili kavramları anlamına uygun şekilde kullanır,
- El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır,
- Yönergeye uygun çizgiler çizer, Şekilleri değişik araçlar kullanarak çizer.

Çizelge 3'de okuma yazmaya hazırlık becerilerini destekleyen kazanımlar kapsamında Okul Öncesi Eğitim Programı dil, bilişsel ve psikomotor alanları içerisinde; verilen sese benzer sesler çıkarır, zıt anlamlı sözcüklere örnek verir, yeni sözcüklerin anlamlarını sorar, verilen sözcüğün anlamını açıklar, sözcüklerin başlangıç seslerini söyler, aynı sesle başlayan sözcükler söyler, kafiyeli sözcükler söyler, görsel materyallerle ilgili sorular sorar, görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, görsel materyalleri açıklar, gösterilen sembolün anlamını söyler, verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir, 10 içindeki rakamları okur, 10 içindeki rakamları modele bakarak yazar, bir bütünün parçalarını söyler, iki yarımı birleştirerek bütün elde eder, zamanla ilgili kavramları anlamına uygun şekilde kullanır, el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır, yönergeye uygun çizgiler çizer, şekilleri değişik araçlar kullanarak çizer kazanımları yer almaktadır (MEB, 2006a: 28-33). Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile aynı veya aşamalılık ilişkisi bulunan İlköğretim Türkçe 1 Dersi okuma ve yazma kazanımları içerisinde ise, görsellerden yararlanarak metnin içeriğini tahmin eder, okuduğunu anlamlandırmada görsellerden yararlanır, görsellerden yararlanarak söz varlığını geliştirir, bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır, seslerden heceler hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturarak okur, yazmak için hazırlık yapar, bitişik eğik yazı harflerini kurallarına uygun yazar, matematiksel ifadeleri doğru yazar, kazanımları bulunmaktadır (MEB, 2009: 30-36). Bu doğrultuda, Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı içerisinde yer alan, yeni sözcüklerin anlamlarını sorar kazanımının doğrudan doğruya İlköğretim Türkçe 1 Dersi okuma kazanımlarında yer alan bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır kazanımı ile aynı olduğu belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı dil, bilişsel ve psikomotor alanları içerisinde; verilen sese benzer sesler çıkarır, zıt anlamlı sözcüklere örnek verir, verilen sözcüğün anlamını açıklar, sözcüklerin başlangıç seslerini söyler, aynı sesle başlayan sözcükler söyler, kafiyeli sözcükler söyler, görsel materyallerle ilgili sorular sorar, görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, görsel materyalleri açıklar, gösterilen sembolün anlamını söyler, verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir, 10 içindeki rakamları okur, 10 içindeki rakamları modele bakarak yazar, bir bütünün parçalarını söyler, iki yarımı birleştirerek bütün elde eder, zamanla ilgili kavramları anlamına uygun şekilde kullanır, el becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır, yönergeye uygun çizgiler çizer, şekilleri değişik araçlar kullanarak çizer kazanımlarının ise İlköğretim Türkçe 1 Dersi okuma ve yazma alanı kazanımlarına hazırlık niteliği taşıdığı belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan okuma ve yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımların ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi okuma ve yazma alanı kazanımlarının çocukların yazılı kelimeleri ayırt

etme, anlamını araştırma, bulma, zıt anlamlı ve zamanla ilgili sözcükleri anlamına uygun olarak kullanma, aynı sesle başlayan biten sözcükleri ve harf - rakam gibi sembolleri ayırt etme, sınıflama, ilişki kurma, analiz-sentez yapma, okuduğunu anlama, okuma alışkanlığı kazanma, düşüncelerini geliştirme, bilgilerini düzenleme, dili etkili kullanma, yazı ile ilgili materyalleri kullanma ve yazıya hazırlık, güzel yazı yazma gibi becerileri geliştirmeye dönük olduğu görülmektedir. Bu nedenle Okul Öncesi Eğitim Programı dil, bilişsel ve psikomotor alanları içinde yer alan okuma yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımların ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi okuma ve yazma kazanımlarının aşamalılık ilişkisi içerisinde çocukların okuma ve yazma becerisini geliştirdiği belirlenmiştir.

Çizelge 4. Okul Öncesi Eğitim Programı ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'nda Yer Alan Görsel Okuma Becerilerini Destekleyen Kazanımlar

<i>Okul Öncesi Eğitim Programı Kazanımları</i>	<i>İlköğretim Türkçe 1 Dersi Kazanımları</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Duygu düşünce ve hayallerini yaratıcı yollarla açıklar, • Görsel materyalleri inceler, • Görsel materyallerle ilgili sorular sorar, • Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, • Görsel materyalleri açıklar, • Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur, • Görsel materyalleri özenle kullanır, • Gösterilen sembolün anlamını söyler, • Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir, • Resim ve fotoğrafları yorumlar, • Renkleri tanıır, anlamlandırır ve yorumlar, • Görsellerden hareketle cümleler ve metinler yazar, • Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir, • Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar, • Sunularında gerçek nesne ve modelleri kullanır.

Çizelge 4'e göre görsel okuma becerilerini destekleyen kazanımlar kapsamında Okul Öncesi Eğitim Programı dil alanı ve bilişsel alan içerisinde; duygu düşünce ve hayallerini yaratıcı yollarla açıklar, görsel materyalleri inceler, görsel materyallerle ilgili sorular sorar, görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, görsel materyalleri açıklar, görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur, görsel materyalleri özenle kullanır, gösterilen sembolün anlamını söyler, verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir kazanımları yer almaktadır (MEB, 2006a: 29-33). Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile aynı veya aşamalılık ilişkisi bulunan İlköğretim Türkçe 1 Dersi görsel okuma ve görsel sunu alanı kazanımları kapsamında; şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir, resim ve fotoğrafları yorumlar, renkleri tanıır, anlamlandırır ve yorumlar, görsellerden hareketle cümleler ve metinler yazar, bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir, duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar, sunularında gerçek nesne ve modelleri kullanır kazanımları yer almaktadır (MEB, 2009: 37-38). Bu doğrultuda, Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanları içerisinde yer alan, duygu düşünce ve hayallerini yaratıcı yollarla açıklar, gösterilen sembolün anlamını söyler, görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur kazanımlarının doğrudan doğruya İlköğretim Türkçe 1

Dersi görsel okuma ve görsel sunu alanı kazanımlarında yer alan duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, tiyatro, müzikli oyun, kukla vb. yollarla sunar, şekil, sembol ve işaretlerin anlamlarını bilir, görsellerden hareketle cümleler ve metinler yazar kazanımları ile aynı olduğu tespit edilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanları içerisinde yer alan, görsel materyalleri inceler, görsel materyallerle ilgili sorular sorar, görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir, görsel materyalleri açıklar, görsel materyalleri özenle kullanır, verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir kazanımlarının ise İlköğretim Türkçe 1 Dersi görsel okuma ve görsel sunu alanı kazanımlarına hazırlık niteliği taşıdığı belirlenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programında ve İlköğretim Türkçe 1 Dersi görsel okuma ve görsel sunu alanı kazanımlarının çocukların duygu, düşünce ve bilgilerini görseller aracılığıyla başkalarına aktarması ve şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğa ve sosyal olaylar gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmeye dönük olduğu görülmektedir. Bu nedenle Okul Öncesi Eğitim Programı dil ve bilişsel alanı ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi görsel okuma ve görsel sunu kazanımlarının aşamalılık ilişkisi içerisinde çocukların görsel okuma ve görsel sunu becerilerini arttırdığı belirlenmiştir.

4. SONUÇ

Araştırmada, 36-72 aylık çocukların eğitimini kapsayan Okul Öncesi Eğitim Programı'nın dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımlar ile İlköğretim Türkçe 1 Dersi kazanımları arasındaki aşamalılık ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. 36-72 Aylık Çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programı dil, bilişsel alan kazanımları ve psikomotor alanda yazmaya hazırlıkla ilgili kazanımların çoğunluğunun İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'nda yer alan dinleme, konuşma, okuma ve yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerine hazırlık niteliği taşımakta olduğu; dinlediklerine ilişkin sorular sorar, kelimeleri doğru telaffuz eder, gösterilen sembolün anlamını söyler gibi kazanımların ise İlköğretim Türkçe 1 Dersi Programı'ndaki kazanımlarla birebir aynı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalar okul öncesi eğitimin; çocukların okul olgunluğunu, okuma yazmaya hazır bulunuşluklarını, dil ve akademik becerilerini geliştirerek onların ilköğretime hazırlanmalarını desteklediğini göstermektedir (Poe ve diğerleri, 2004: 330; Pehlivan, 2006: 59; Kırcı, 2007: 136; Yangın, 2007: 294; Çelenk, 2008: 88; Fogo, 2008: 102; Özkesemen, 2008: 81; Cinkılıç, 2009: 109; Ahmetoğlu ve diğerleri, 2011: 1158). Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımlarına yönelik yapılan diğer araştırma sonuçları da Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanımların çocukları ilköğretime hazırladığını ve Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanımların İlköğretim Türkçe 1 Dersi Kazanımları ile aşamalılık ilişkisi içerisinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca 36-72 Aylık Çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programında okuma yazmaya hazırlık becerilerine yönelik kazanımların, sadece hazırlık çalışmalarını niteliğinde olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle okuma yazmaya dönük kazanımlar 36-72 Aylık Çocuklar için Okul Öncesi Eğitim Programı içerisinde yer almamaktadır.

5. KAYNAKLAR

Ahmetoğlu, E., Ercan, G. Z., Aral, N. (2011). "Annelerin Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocuklarının Okul Olgunluğu Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi" *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29 Nisan 2011, Ankara: Siyasal Kitapevi, S.1158-1167.

- Çaycı, B. (2010). 2004 Yılı İlköğretim Programlarının Genel Hatlarıyla İncelenmesi. F. Alisinanoğlu (Editör). **İlköğretime Hazırlık ve İlköğretim Programları**. İstanbul: Matsis Matbaa Hizmetleri, S.163-189.
- Cinkılıç, H. (2009). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı.
- Çelenk, S. (2008). “İlköğretim Okulları Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlkokuma ve Yazma Öğretimine Hazırlık Düzeyleri”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 8 (1): 83-90.
- Fogo, J. L. (2008). Writing In Preschool, (Unpublished Phd Thesis), Purdue University. Department of UMI Number: 3330282.
- Kırca, M. A. (2007). Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Çocuklarının Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- MEB. (2006a). **Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 aylık çocuklar için)**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB. (2006b). **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar)**. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- MEB. (2009). **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar)**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Özkesemen, A. (2008). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan 1. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Yeni Müfredat Programına Göre Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pehlivan, D. (2006). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokuma Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı.
- Poe, D. M., Burchinal, R.M., Roberts, E. J. (2004). “Early Language and the Development of Children’s Reading Skills”, **Journal of School Psychology**, 42(4): 315-332.
- Yangın, B. (2007). “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Altı Yaş Çocuklarının Yazmayı Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Durumları”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 32: 294-305.
- Yıldırım, M. C. (2006). “Yeni İlköğretim Programının Değerlendirilmesi”, **Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı**, 14-16 Nisan 2006, 2. Cilt, Ankara: Kök Yayıncılık, S.261-268.